

INNOVATSION YONDASHUVLAR ASOSIDA TA'LIM TIZIMINI MODERNIZATSIYA QILISH

Meliyeva Dilfuza O'ralovna

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti o'qituvchisi

Eshniyozova Sohiba

Denov tadbirkorlik va pedagogika instituti
Pedagogika fakultiteti, 3BT-S-21guruh talabasi
<https://doi.org/10.5281/zenodo.17336947>

Annotatsiya: Maqolada innovatsion yondashuvlar asosida ta'lim tizimini modernizatsiya qilishning nazariy va amaliy jihatlari yoritilgan. Ta'lim jarayonida yangi pedagogik texnologiyalar, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsion vositalar va zamonaviy o'quv modellaridan foydalanish samaradorlikni oshirishning muhim omili sifatida tahlil qilingan. Shuningdek, ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda xalqaro tajribadan foydalanish, milliy ta'lim tizimining o'ziga xos xususiyatlarini hisobga olish hamda o'qituvchilarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish zarurligi ta'kidlangan.

Kalit so'zlar: Innovatsion yondashuv, ta'lim tizimi, modernizatsiya, pedagogik texnologiya, interfaol metodlar, axborot-kommunikatsion texnologiyalar, samaradorlik, kompetensiya.

Abstract: The article explores the theoretical and practical aspects of modernizing the education system based on innovative approaches. The use of new pedagogical technologies, interactive methods, information and communication tools, and modern learning models is analyzed as a key factor in increasing the effectiveness of the educational process. The study also emphasizes the importance of utilizing international experience, considering the specific features of the national education system, and developing teachers' innovative competencies in the modernization of education.

Keywords: Innovative approach, education system, modernization, pedagogical technology, interactive methods, information and communication technologies, efficiency, competence.

Аннотация: В статье рассматриваются теоретические и практические аспекты модернизации системы образования на основе инновационных подходов. Использование новых педагогических технологий, интерактивных методов, информационно-коммуникационных средств и современных моделей обучения анализируется как важный фактор повышения эффективности образовательного процесса. Также подчеркивается необходимость использования международного опыта, учета особенностей национальной системы образования и развития инновационных компетенций педагогов.

Ключевые слова: Инновационный подход, система образования, модернизация, педагогическая технология, интерактивные методы, информационно-коммуникационные технологии, эффективность, компетенция.

Hozirgi globallashuv va raqamli transformatsiya davrida ta'lim tizimining samaradorligi va raqobatbardoshligi bevosita uning yangilanishi, zamonaviy talab va ehtiyojlarga moslashuvchanligiga bog'liq. Shu bois, ta'limni modernizatsiya qilish jarayonida innovatsion

yondashuvlarning ahamiyati tobora ortib bormoqda. Innovatsion ta'lim texnologiyalari, interfaol metodlar va axborot-kommunikatsion vositalardan samarali foydalanish ta'lim jarayonining sifatini oshirish, o'quvchilarda XXI asr kompetensiyalarini shakllantirish hamda ularni hayotiy faoliyatga tayyorlashda muhim omil hisoblanadi. Bugungi kunda jahon miqyosida ta'lim tizimlari shaxsga yo'naltirilgan o'qitish, kompetensiyaga asoslangan yondashuv, masofaviy va aralash ta'lim kabi zamonaviy uslublar orqali modernizatsiya qilinmoqda. O'zbekiston ta'lim tizimida ham ushbu tajribalarni milliy qadriyatlar, an'analar va sharoitlar bilan uyg'unlashtirish orqali sifatli ta'limni ta'minlash bo'yicha izchil chora-tadbirlar amalga oshirilmoqda. Shu nuqtai nazardan, innovatsion yondashuvlar asosida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish nafaqat pedagogik jarayonni samarali tashkil etish, balki jamiyat taraqqiyoti uchun zarur bo'lgan intellektual salohiyatni yuksaltirishning ham asosiy omili hisoblanadi. Mazkur maqolada ta'lim tizimida innovatsion yondashuvlarni qo'llashning nazariy asoslari, amaliy imkoniyatlari, xalqaro tajribadan foydalanish hamda milliy ta'lim sifatini oshirish yo'llari yoritiladi.

Hozirgi davrda ta'lim sohasida amalga oshirilayotgan islohotlar jamiyatning intellektual salohiyatini rivojlantirish, zamonaviy kasbiy kompetensiyalarga ega mutaxassislarni tayyorlashga qaratilgan. Shu bois, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish – nafaqat davr talabi, balki global rivojlanish jarayonida ta'limning raqobatbardoshligini ta'minlashning asosiy omilidir. An'anaviy o'qitish uslublari o'quvchilarni faqat bilim olishga yo'naltirgan bo'lsa, innovatsion yondashuvlar ta'limni shaxsga yo'naltirilgan, ijodiy va amaliy faoliyatga asoslangan jarayonga aylantiradi. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida innovatsion yondashuvlar quyidagi tamoyillarga asoslanadi: Shaxsga yo'naltirilganlik – har bir o'quvchining qobiliyatlari, qiziqishlari va individual rivojlanish xususiyatlarini hisobga olish. Interfaollik – o'quvchi va o'qituvchi o'rtasida samarali hamkorlikni tashkil etish. Texnologik yondashuv – AKT, multimedia va raqamli resurslardan keng foydalanish. Kompetensiyaga asoslangan yondashuv – bilim bilan birga ko'nikma va malakalarni ham shakllantirish. Innovatsion boshqaruv – ta'lim jarayonini samarali rejalashtirish va monitoring qilish. Zamonaviy pedagogik texnologiyalar ta'lim jarayonini samarador tashkil etishda muhim ahamiyat kasb etadi. Xususan: Interfaol metodlar (“Aqliy hujum”, “Klaster”, “Debatlar”, “Rol o'ynash”) o'quvchilarni faollikka undaydi, tanqidiy fikrlashni rivojlantiradi. Loyiha asosida o'qitish o'quvchilarning tadqiqotchilik qobiliyatini oshiradi va jamoada ishlash ko'nikmasini shakllantiradi. Gamifikatsiya texnologiyalari ta'limni qiziqarli, raqobatbardosh va samarali jarayonga aylantiradi. STEAM-ta'lim (Science, Technology, Engineering, Arts, Mathematics) o'quvchilarda kompleks yondashuvni shakllantirishga xizmat qiladi. Ta'lim jarayonida AKTdan foydalanish ta'lim samaradorligini sezilarli oshiradi. Elektron darsliklar, virtual laboratoriyalar, onlayn platformalar (Moodle, Google Classroom, Microsoft Teams) o'quvchilarga o'zlashtirishni mustaqil boshqarish imkonini beradi. Shu bilan birga, masofaviy va aralash ta'lim tizimlari ta'limni istalgan joyda va vaqtda davom ettirish imkoniyatini yaratadi. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda xalqaro tajribadan samarali foydalanish muhim ahamiyatga ega. Masalan, Finlyandiya ta'lim tizimi – shaxsga yo'naltirilgan yondashuv, Singapur ta'limi – STEMga asoslangan metodlar, Janubiy Koreya ta'limi – raqamli texnologiyalarning keng qo'llanishi bilan ajralib turadi. O'zbekiston ta'lim tizimida ushbu tajribalarni milliy qadriyatlar, til va madaniy xususiyatlar bilan uyg'unlashtirish orqali sifatli

natijalarga erishish mumkin. Ta'lim tizimini modernizatsiya qilishda quyidagi omillar muhim hisoblanadi: O'qituvchilarning innovatsion kompetensiyalarini rivojlantirish. Ta'lim muassasalarining moddiy-texnik bazasini mustahkamlash. O'quvchilarni bilim olishga motivatsiya qilish va mustaqil izlanishga yo'naltirish. Ta'lim mazmunini amaliy hayotga yaqinlashtirish. Zamonaviy baholash tizimlarini (reyting, portfolio, kompetensiyaga asoslangan baholash) joriy etish. Ta'lim tizimidagi muammolar va ularning yechimlari sifatida quyidagilarni keltirishimiz mumkin. Innovatsion yondashuvlarni qo'llash jarayonida bir qator muammolar mavjud: O'qituvchilarning barcha zamonaviy texnologiyalarni puxta o'zlashtirmaganligi. Ayrim ta'lim muassasalarida texnik vositalarning yetarli emasligi. O'quvchilarning passivligi va motivatsiyaning sustligi. Ushbu muammolarni hal etish uchun muntazam malaka oshirish kurslari tashkil etish, ta'lim muassasalarini raqamli vositalar bilan jihozlash, o'quvchilar uchun rag'batlantiruvchi tizimlarni keng joriy etish lozim.

Ta'lim tizimini innovatsion yondashuvlar asosida modernizatsiya qilish bugungi kunning eng dolzarb vazifalaridan biridir. Chunki zamonaviy jamiyat tezkor rivojlanish, axborot oqimi va raqamli texnologiyalar sharoitida yosh avloddan yangicha bilim, ko'nikma va kompetensiyalarni talab qilmoqda. Shu bois, ta'limda interfaol metodlar, raqamli texnologiyalar, masofaviy va aralash o'qitish tizimlari, shuningdek, ijodiy va tanqidiy tafakkurni rivojlantiruvchi metodlardan keng foydalanish zarur. Innovatsion yondashuvlar o'qituvchidan faqat bilim berishni emas, balki o'quvchini o'z bilimlarini mustaqil izlashga, ularni amaliyotda qo'llashga, muammoli vaziyatlarda yechim topishga o'rgatishni talab qiladi. Bu esa o'z navbatida ta'lim sifatini oshirish, o'quvchilarning ijodkorlik salohiyatini rivojlantirish va ularni hayotiy faoliyatga tayyorlash imkonini beradi. Shuningdek, ta'lim tizimini modernizatsiya qilish jarayonida xalqaro tajribalarni o'rganish va ularni milliy qadriyatlarimiz hamda sharoitlarimizga moslashtirish muhimdir. Innovatsion pedagogik texnologiyalarni samarali joriy etish orqali ta'limda sifat va samaradorlikka erishish, yoshlarning intellektual va kasbiy salohiyatini yuksaltirish, ularni global mehnat bozorida raqobatbardosh kadr sifatida shakllantirish mumkin. Demak, innovatsion yondashuvlar asosida ta'lim tizimini modernizatsiya qilish — bu nafaqat o'qitish jarayonini zamonaviylashtirish, balki mamlakatning kelajagi uchun yuqori salohiyatli, intellektual jihatdan yetuk avlodni tarbiyalashning ham muhim omilidir.

Adabiyotlar ro'yxati:

1. Karimov I.A. Yuksak ma'naviyat – yengilmas kuch. – Toshkent: Ma'naviyat, 2008.
2. O'zbekiston Respublikasi Prezidentining "Ta'lim-tarbiya tizimini yanada takomillashtirish to'g'risida"gi qarorlari va farmonlari. – Toshkent, 2017–2024.
3. Ziyomuhamedov B., To'raqulov E. Pedagogik texnologiyalar va pedagogik mahorat. – Toshkent: O'qituvchi, 2020.
4. Meliyeva, D. O. (2025). BOSHLANG'ICH SINIF O'QUVCHILARINING MUSTAQIL ISHLASH KO'NIKMALARINI INNOVATSION YONDASHUV ASOSIDA TAKOMILLASHTIRISH MEXANIZMI. *Inter education & global study*, (2), 320-328.
5. Мелиева, Д. (2024). Boshlang 'ich sinf o 'quvchilarining mustaqil ishlash qobiliyatini rivojlantirishning davlat miqyosidagi ahamiyati. *Журнал универсальных научных исследований*, 2(5), 1106-1108.

6. Djalolov J. Innovatsion pedagogika asoslari. – Toshkent: Universitet, 2022.
7. OECD. Innovating Education and Educating for Innovation. – Paris: OECD Publishing, 2016.
8. UNESCO. Education for Sustainable Development Goals: Learning Objectives. – Paris: UNESCO, 2017.
9. Fullan M. The New Meaning of Educational Change. – New York: Teachers College Press, 2016.
10. Anderson J., Van Weert T. Information and Communication Technology in Education: A Curriculum for Schools and Programme of Teacher Development. – UNESCO, 2002.